

פרק כט / ברוריה בן-דוד (וייס)

פרק זה הוא המשך למסופר על דוד אצל אכיש מלך גת שנפסק בפרק כח פס' ב. שהותו בארץ נכריה כאורח של אויב עמו העמידה את דוד במצב קשה. הפלשתים כינסו את מחנם באפק. אפק הסמוכה לראש העין של ימינו (ד , א). מאפק עלו צפונה לשונם, וישראל חנו בעין אשר ביזרעאל, הכוונה כנראה למעין ידוע בעמק יזרעאל אולי עין חרוד. כשיצא אכיש למלחמה על שאול ביקש לספח גם את דוד וגדודו לצבאו. הסרנים התייצבו במערכה עם גדודי המאות והאלפים. דוד וגדודו נועדו להיות חיל המאסף למחנה.

דוד היה נתון במבוכה, הייתכן שימלא תפקיד שפל של בוגד בעמו? האם ייתכן שאיש שעתיד למלוך על עמו יעזור לאויביו?

דוד ניצל באורח בלתי צפוי. כיצד?

גם הפעם האיר לו המזל פנים. למזלו של דוד חששו ממנו סרני פלשתים. כשראו את דוד ואנשיו הולכים אתם שאלו : מה העברים עושים פה במחננו? אכיש ענה להם הלוא זה דוד עבד שאול - שר שאול ("כל עבדיו" יט, א הכוונה לשריו) "ועבד מלך כמלך" (שבועות מז ע"ב). יכול להיות שכינהו כך כגנאי. דוד הוא עבד מטבעו. תחילה עבד שאול ועתה הוא עבד אכיש ככתוב : "והיה לי לעבד עולם" (כז , יב).

אכיש אמר: דוד "היה אתי זה ימים או זה שנים", כלומר: זה שנה או יותר נכון שנים אחדות והגזים בדבר כדי שיאמינו בדוד. דוד ישב עמו רק שנה וארבעה חודשים (כז ז). אכיש אמר לסרנים כי מיום שעבר דוד מארצו לא התעורר בו חשד לגבי נאמנותו לפלשתים.

סרני פלשתים חשדו שדוד זומם להכשילם בקרב ולכן קצפו על אכיש. הם חששו שדוד יבגוד בהם בשעת הקרב ויעזור לבני ישראל אחיו וירצה לפייס את שאול בהריגת אנשי צבא הפלשתים. הן ידועים היו מעשי גבורתו שביצע במלחמתו בפלשתים ובגללם השתבחה והתהלל. "הלוא זה דוד אשר יענו לו במחלת לאמר: הכה שאול באלפיו ודוד ברבבתיו" (פס' ה). ואיך יוכלו לתת בו אמון? ומשום כך דרשו מאכיש "השב את האיש וישב אל מקומו אשר הפקדתו שם, ולא ירד עמנו במלחמה, ולא יהיה לנו לשטן במלחמה" (פס' ד). עפ"י דרישתם החזירו אכיש לצקלג.

שיר זה הסב צער רב לשאול וגרם לו להיות עוין לדוד "ויחר לשאול מאד, וירע בעיניו הדבר הזה .... ויהי שאול עוין את דוד מהיום ההוא והלאה" (שמ"א יח ח-ט). השיר שגרם לסבלותיו של דוד הצילו מחובת השתתפותו במלחמת הגלבוע נגד עמו (וסייע בידו לייסד את מלכות ישראל).

כיצד הצטדק אכיש בפני דוד?

בעיניו של אכיש היה דוד ישר וטוב. "כי לא מצאתי בכך רעה מיום באך אלי עד היום הזה ובעיני הסרנים לא טוב אתה" (פס' ו).

מה רצה דוד להשיג בהתנהגותו?

הוא בוודאי רצה לסכל את עצת פלשתים במלחמה ולולא חשדם של הסרנים היה מבקש תחבולה שלא להילחם באחיו. כדי שהפלשתים יהיו בטוחים בנאמנותו הוא העמיד פנים כאילו הוא רוצה להילחם באויבי אכיש, בישראל.
"כי מה עשיתי? ומה מצאת בעבדך מיום אשר הייתי לפניך עד היום הזה, כי לא אבוא ונלחמתי באיבי אדני המלך?" (פס' ח).

אכיש ממשיך לפייס את דוד הנעלב. "ויען אכיש ויאמר אל דוד: ידעתי כי טוב אתה בעיני כמלאך אלקים, אך שרי פלשתים אמרו: לא יעלה עמנו במלחמה" (פס' ט). אתה בעיני כמלאך אלוקים - דרך הפלגה, טהור בעיני כמלאך ה', אבל עבדיך שהם עבדי שאול בהם אין לבטוח. יש לחשוד שמא יהיו לשאול כעין "גיס חמישי" בצבאנו. "ועתה השכם בבקר ועבדי אדניך אשר באו אתך, והשכמתם בבקר ואור לכם ולכו" (פס' י). (ניב זה נזכר כבר בשפה מלוטשת "הבקר אור והאנשים שלחו" בר' מד, ג). אף על פי שתשכימו בבוקר לא תצאו בחשכה כנכלמים או כנחשדים לכו כאשר יאור היום.

דוד הרגיש הקלה גדולה כאילו אבן נגולה מעל לבו. נמצא פתרון נפלא לבעיה שהטרידה אותו. דוד ואנשיו מיהרו לעזוב את המערכה ולחזור למקומם לצקלג.

קריאת הפרק בחלוקת תפקידים.

עבודה בכתב

- 1) דוד אנוס היה לעשות מעשה בניגוד לרצונו. מה המעשה וכיצד ניצל?
- 2) כיצד הערים דוד על אכיש ומדוע?

3) מי אמר למי?

- א) מה העברים האלה?
- ב) ולא מצאתי בו מאומה מיום נפלו עד היום הזה.
- ג) השב את האיש.
- ד) ובמה יתרצה זה אל אדניו?
- ה) חי ה' כי ישר אתה.
- ו) ועתה שוב ולך בשלום.
- ז) כי מה עשיתי?
- ח) והשכמתם בבקר ואור לכם ולכו.